

Kültür Turizmi Destinasyonunda Kimler Turizm Gelişimini Destekliyor?¹

Who Supports Tourism Development in Cultural Tourism Destinations?

Aysun KAYA^a ve Sedat ÇELİK^b

^a Ekoturizm Rehberliği Uzmanı, Şırnak, Türkiye. ORCID: 0000-0001-7772-4267

^b Dr. Öğr. Üyesi, Şırnak Üniversitesi, Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Şırnak, Türkiye. ORCID: 0000-0002-4541-6355

Özet

Bir yerde turizmin gelişmesi ekonomik, sosyo-kültürel, sosyal psikolojik ve ekolojik yönde birçok olumlu/olumsuz değişimi beraberinde getirmektedir. Özellikle turizmin ekonomik katkıları nedeni ile geliştirilmek istenen turizm sektöründe yerel halkın turizm gelişimine yönelik tutumu, sektörün gelişmesinde etkili bir unsurdur. Turizm gelişiminin desteklenmesi karar vericilerin plan ve politika geliştirmesi ve uygulaması noktasında etkili olmaktadır. Bu minvalde, araştırmada yerel halkın turizm gelişimini desteklemelerinin demografik verilere göre değişkenlik gösterip göstermediği ve kimlerin turizm gelişimini daha çok desteklediğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veriler anket tekniği ile Mardin yerel halkından (n:519) toplanmıştır. Elde edilen verilere paket program yardımı ile normallik, t-testi ve ANOVA testleri yapılmıştır. Analizler sonucunda turizm gelişimini desteklemeye yönelik tutumların; cinsiyete, turistik yere yakınlık durumuna ve eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği ancak yaş, medeni durum ve yerelde yaşam süresine göre farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır. Araştırmada çıkan sonuçlara yönelik sonraki araştırmacılara ve sektör paydaşlarına çeşitli öneriler ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Demografik Değişkenler, Kültür Turizmi, Mardin, Turizm Gelişimini Destekleme.

Makale Bilgisi

Geliş Tarihi 12.07.2025

Kabul Tarihi 01.10.2025

Sayı Editörü

Hacer ARSLAN KALAY

Abstract

The development of tourism in a place brings many positive/negative changes in economic, socio-cultural, social psychological and ecological aspects. Especially in the tourism sector, which is desired to be developed due to the economic contributions of tourism, the attitude of the local people towards tourism development is an effective element in the development of the sector. Supporting tourism development is effective in terms of decision-makers' development and implementation of plans and policies. In this context, the aim of the research is to reveal whether the support of the local people for tourism development varies according to demographic data and who supports tourism development more. Within the framework of this purpose, the quantitative research method was used. Data were collected from the local people of Mardin with the survey technique. Normality, t-test and ANOVA tests were applied to the obtained data with the help of a package program. As a result of the analyses, it was revealed that the attitudes towards supporting tourism development differed according to gender, proximity to the tourist attraction, and educational status, but did not differ according to age, marital status and length of life in the locality. Various suggestions were put forward for subsequent researchers and sector stakeholders regarding the results of the research.

Keywords: Cultural Tourism, Demographic Variables, Mardin, Supporting Tourism Development.

Sorumlu Yazar

Aysun KAYA

aysundemir0121@gmail.com

Önerilen Atıf:

Kaya, A. ve Çelik, S., (2025). Kültür Turizmi Destinasyonunda Kimler Turizm Gelişimini Destekliyor?. *Journal of Academic Tourism Studies*, 6(Özel Sayı): 23-34.

¹ Bu araştırma Demir (2022), "Kişiliğin Turizm Gelişimini Destekleme Üzerindeki Etkisinde Duygusal Dayanışmanın Aracılık Rolü: Mardin'de Bir Araştırma" adlı yüksek lisans tez verisinden türetilmiş olup Uluslararası Batı Asya Turizm Araştırmaları Kongresinde (2025) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Turizm kalkınmayı artıran, istihdam ve ekonomik bir getiri sağlayan özellikleri ile birlikte aşırı kalabalıklaşma, kirletme, suç oranlarını arttırma gibi önemli olumsuz etkileri olan bir sektördür (Moraru vd., 2021). Bu etkiler turizmin geliştiği yerlerde halkın turizme bakış açısını etkileyebilmektedir. Bu bakış açısı da aynı zamanda turizmin gelişimine etki edebilmektedir. Bu nedenle bölge insanın turizm algıları ve destekleri üzerine birçok araştırma (Andereck ve Nyaupane, 2010; Erul ve Uslu, 2022; Man Cheng vd., 2022; Ramkissoon ve Nunkoo, 2011) yapılmaktadır. Mevcut araştırmaların birçoğu çevresel, ekonomik veya sosyal etkileri incelemiştir. Fakat sakinlerin demografik özellikleri de (eğitim düzeyi, yaş, ikamet süresi, bölgeye yakınlık-uzaklık, medeni durum gibi.) turizme karşı algılarında etkili olabilmektedir (McGehee ve Andereck, 2004; Sharma ve Gursoy, 2015; Xu vd., 2016).

Bu araştırma Mardin’de yaşayan yerel halkın turizmi desteklemede demografik değişkenlerin etkisini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Mardin ilinde de daha önceden yerel halkın turizmi desteklemesi konusunu araştıran çalışmalar (Ataman ve Özer, 2020; Cizreliogulları, 2025; Kodaş vd., 2021) bulunmaktadır. Ancak demografik değişkenlerin dikkate alınarak yapıldığı çalışma sayısı kısıtlı düzeydedir. Bireylerin yaşı, medeni durumları, bölgedeki ikamet süreleri, bölgeye olan yakınlıkları ve eğitim durumlarının turizmin gelişimini desteklemeleri noktasında nasıl bir rol oynadığı belirsizdir. Bunun tespit edilmesi sakinlerin refahı için (Martínez-Garcia vd., 2017), turizm gelişimine daha çok destek sağlanması (Choi ve Murray, 2010; Faulkner ve Tideswell, 1997; Martínez-Garcia vd., 2017) ve ileride sektör için faydalı politika ve strateji uygulamak adına önemlidir. Ortaya çıkan sonuçlar, ildeki karar vericiler tarafından yerel halkın refahı gözetilerek değerlendirildiğinde, turizmin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Turizm Gelişimini Destekleme

Turizm, dinamik yapısıyla sürekli değişim içinde olan bir sektördür (Şenel ve Kılıç, 2023). Dolayısıyla turizmin olduğu destinasyonlarda yaşanan değişimler (olumlu-olumsuz) o bölgede yaşayan insanların turizme verecekleri desteği etkileyebilmektedir (Sharpley, 2014). Turizmin gelişimine desteğin sağlanabilmesi, bölgede yaşayan bireylerin bu gelişimi nasıl algıladıkları ile bağlantılıdır (Rasoolimanesh vd., 2015). Sakinlerin algı ve tutumları bu noktada çok önemlidir, nitekim gelişen veya gelişmeye devam eden bu sektörden en çok orada yaşayan insanlar etkilenmektedir (Easterling, 2004). Bu durumda turizm otoritelerinin, sakinlerin desteklerini alarak turizmin gelişimine odaklanmaları gerekmektedir (Erul ve Woosnam, 2021; Miller vd., 2010).

Sosyal Değişim Teorisine göre turizm gelişiminin yerel halk tarafından desteklenmesi halkın turizmi fayda-zarar açısından nasıl algıladığına bağlıdır. Sutton (1967) teoriyi turizm açısından değerlendirirken yerel halk ile ziyaretçilerin seyahatteki karşılaşmasına odaklanır. Bu karşılaşmada ödüllendirici ve tatmin edici bir alışveriş süreci olabilir ya da ev sahibinin sömürüsüne ve ziyaretçinin şüphe ve kızgınlığına yönelik dürtüleri uyarabilir ve güçlendirebilir. Bu noktada Doxey’in (1975) İrridex modeli, yerel halkın bakış açısının zamanla değişebileceğini ortaya koymaktadır. Doxey’e göre yerel halkın tutumu; coşku, ilgisizlik, rahatsızlık ve düşmanlık olmak üzere dört aşamada gelişir. Turistlerin bölgeye ilk kez gelmesi coşkuyla karşılanırken, turist sayısının artmasıyla birlikte ilgisizlik başlar. Ziyaretçi yoğunluğu yerel halkın yaşamını olumsuz etkilemeye başladığında rahatsızlık ortaya çıkar. Son aşamada ise, turistlere karşı tahammül edilemeyecek noktaya gelindiğinde düşmanlık hissi gelişir (Doxey, 1975). Turizmin devamlılığını sağlayabilmek için bölge insanın katılımının sağlanması gerektiği vurgulanmaktadır (Abdollahzadeh ve Sharifzadeh, 2014). Sürdürülebilir bir turizm için yerel halkın katılımının olması ve turizmi desteklemesi elzemdir (Moraru vd., 2021). Dolayısıyla turizm faaliyetleriyle alakalı kararlarda sakinlerin de görüşüne başvurmak ve uzlaşa sağlamak gerekmektedir (Karakaş ve Şengün, 2017). Bunun yanında toplum içindeki farklı demografik yapılarla sahip kişilerin turizme

bakış açısının değişkenlik gösterebileceği dikkate alınmalıdır. Bu nedenle bu araştırmada turizm gelişiminin desteklenmesinde demografik farklılıkların ortaya konması amaçlanmıştır.

Cinsiyet ve Turizm Gelişimini Destekleme

Cinsiyet, yerel halkın turizme karşı algılarında etkili olabilecek demografik özelliklerdendir (Long ve Kayat, 2011; Nunkoo ve Gursoy, 2012). Daha önceden yapılan araştırmalarda cinsiyetin turizm üzerindeki etkisi ile ilgili farklı sonuçlar elde edilmiştir. Mensah, (2012) ve Rasoolimanesh vd. (2015), cinsiyetin yerel halkın turizm algılarında önemli bir etkisi olmadığını ortaya koyarken, Jani (2018) ve Nunkoo ve Gursoy (2012) erkeklerin kadınlara göre turizmi daha çok desteklediklerini ortaya koymuşlardır. Sinclair-Maragh (2017) ve Wang ve Pfister (2008) ise kadın sakinlerin turizmden sağladıkları faydalardan dolayı turizmi olumlu algılama ihtimallerinin daha fazla olduğunu belirtmektedirler.

Dolayısı ile “H1: Yerel halkın turizm gelişimini desteklemeye yönelik tutumları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermektedir.” hipotezi geliştirilmiştir.

Medeni Durum ve Turizm Gelişimini Destekleme

Yapılan araştırmalara göre turizm algısı ve turizmi desteklemede medeni duruma göre farklılığın değişkenlik gösterdiği görülmektedir. Almeida-García vd. (2016), yaptıkları çalışma sonucunda; evli bireylerin, turizmin sağladığı çevresel ve sosyal etkileri daha olumlu algıladıklarını ve yine Türkmen ve Dönmez (2015)'in evli bireylerin turizm sektörünün sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan bekârlara göre daha olumlu yaklaştıklarını bildirmektedirler. Ancak Bhat ve Mishra (2021)'in Keşmir Bölgesi'nde yapmış oldukları çalışmada ise bekârların algılarının evlilere göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dolayısı ile “H2: Yerel halkın turizm gelişimini desteklemeye yönelik tutumları medeni durum değişkenine göre farklılık göstermektedir.” hipotezi geliştirilmiştir.

İkamet Süresi ve Turizm Gelişimini Destekleme

Yerel halkın turizme duydukları algılarda ikamet süresinin etkili olduğu bazı çalışmalarda görülmüşse de bulgulara farklılık olduğu görülmektedir (Almeida-García vd., 2016; Látková ve Vogt, 2011; S. Wang vd., 2010). Bir bireyin o bölgedeki ikamet süresi ne kadar uzunsa turizm algısının daha olumsuz olduğunu (Banks,2003), bölgede kısa süreli ikamet eden bireylerin algılarının daha olumlu olduğu gözlemlenmektedir (Haley vd., 2005; Haralambopoulos ve Pizam, 1996). Fakat yerel halkın turizme karşı algılarında ikamet süresinin etkili olmadığını ortaya koyan çalışmalar da (Long ve Kayat, 2011; Wang ve Pfister, 2008) mevcuttur.

Dolayısı ile “H3: Yerel halkın turizm gelişimini desteklemeye yönelik tutumları ikamet süresi değişkenine göre farklılık göstermektedir.” hipotezi geliştirilmiştir.

Turistik Bölgeye Yakınlık ve Turizm Gelişimini Destekleme

Bu araştırmada yerel halkın turistik bölgeye yakınlığı, coğrafi olarak bölgeye olan mesafesi anlamında ele alınmıştır. Önceki çalışmalarda, turistik bölgeye yakınlığın, bu bölgede yaşayan bireylerin turizm tutumlarını veya algılarını nasıl etkilediği araştırılmıştır. Fakat bu araştırmaların sonuçları farklılık göstermektedir. Weaver ve Lawton (2001) çalışmalarında bölgeye olan yakınlığın bireylerin tutumlarını anlamlı olarak açıklamadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bunun aksine Jurowski ve Gursoy (2004) çalışmalarında bölgeye daha yakın yaşayanların ekonomik olarak artan giderlerden dolayı tutumlarının olumsuz olduğunu tespit etmişlerdir. Bölgeye uzak yaşayanların, turizmin iş imkanları ve eğlence vs. gibi faaliyetlere ulaşabilmeyi sağlaması açısından, Liu ve Li, (2018) Hindistan'da ve Rasoolimanesh vd., (2019)'un İran'da yaptıkları çalışmalarda hem olumlu hem de destekleyici tutumlar sergiledikleri görülmektedir.

Dolayısı ile “H4: Yerel halkın turizm gelişimini desteklemeye yönelik tutumları turistik bölgeye yakınlık değişkenine göre farklılık göstermektedir.” hipotezi geliştirilmiştir.

Eğitim Düzeyi ve Turizm Gelişimini Destekleme

Yerel halkın eğitim seviyesi ve buna bağlı olarak turizme yönelik algılarını inceleyen birçok çalışma (Almeida-García vd., 2016; Látková ve Vogt, 2011; Miyakuni, 2012), eğitim seviyesi yüksek bireylerin, düşük seviyedeki bireylere kıyasla turizmi daha olumlu algıladığını ortaya koymaktadır. Yüksek eğitim seviyesine sahip olan bireylerin turizmi desteklemeleri beklenir çünkü turizmin sağladığı olumlu etkileri görüp destekleyecek, olumsuz etkileri ise desteklemeyeceklerdir (Long ve Kayat, 2011). Sinclair-Maragh (2017), eğitim görmüş bireylerin turizmi desteklemede yüksek çoğunluğu oluşturduğunu ileri sürmektedir.

Dolayısı ile "H5: Yerel halkın turizm gelişimini desteklemeye yönelik tutumları eğitim düzeyi değişkenine göre farklılık göstermektedir." hipotezi geliştirilmiştir.

Yaş ve Turizm Gelişimini Destekleme

Yapılan araştırma sonuçlarında (Bagri ve Kala, 2016; Látková ve Vogt, 2011) yerel halkın yaş durumunun turizme karşı algılarını etkileyebildiği ortaya konulmaktadır. Bu minvalde daha yaşlı bireylerin daha genç bireylere göre daha olumlu algılara sahip oldukları görülmektedir (Rasoolimanesh vd., 2015). Çünkü genç bireylerin turizmin olumsuz etkileri hakkında endişe duyduklarını belirtilmektedir (Rasoolimanesh vd., 2015). Látková ve Vogt (2011)'de yaşlı sakinlerin turizmin olumlu etkilerine daha çok odaklandıklarını belirtmektedir. Yaşlı bireylerin yönetim deneyimi, turizm alanındaki fırsatlardan daha fazla yararlanabilmeleri, yatırım yapma istekleri ve sermaye sahibi olmaları, turizmin gelişimini olumlu algılamalarına neden olabilir (McGehee ve Andereck, 2004). Bu araştırmaların tersini ortaya koyan bazı çalışmalar da vardır. Yani genç bireylerin yaşlı bireylere göre turizmin gelişimini çalışma fırsatı veya iş kurma açısından daha çok destekleri de görülmektedir (Sinclair-Maragh, 2017).

Dolayısı ile "H6: Yerel halkın turizm gelişimini desteklemeye yönelik tutumları yaş değişkenine göre farklılık göstermektedir." hipotezi geliştirilmiştir.

3. YÖNTEM

Bu çalışma, Mardin ilinde yaşayan yerel halkın turizmin gelişimine yönelik desteklerinin çeşitli demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmış olup, anket tekniği ile yerel halktan veriler toplanmıştır. Araştırmanın evrenini Mardin'de yaşayan yerel sakinler oluşturmuş ve bu evrenden kolayda örneklem yöntemi ile örneklem alınmıştır. Mardin'in 2021 yılı verilerine göre nüfusu 862.757 kişidir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021). Örneklem büyüklüğü Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2014) formülüne göre 384 olarak hesaplanmıştır. Eksik veya hatalı bilgiler doldurulacağı ihtimali dikkate alınarak 384 veri örneklem yeterliliğine sahip olmasına rağmen 548 kişiden veriler toplanmıştır. Mayıs-Haziran (2022) aylarında yüz yüze ve çevrimiçi ortamda anket tekniğiyle veriler toplanmıştır. Toplanan verilerin 519'u geçerli olduğu için değerlendirmeye alınmış ve analizler yapılmıştır. Çalışmada kullanılan veriler Demir (2022)'in (Kişiliğin Turizm Gelişimini Destekleme Üzerindeki Etkisinde Duygusal Dayanışmanın Aracılık Rolü: Mardin'de Bir Araştırma) tez çalışmasının verilerinden türetilmiştir. Tezdeki amaç ve hipotezler ile bu makalenin amaç ve hipotezi birbirinden farklılık göstermektedir. Ankete katılım sağlayanların cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim durumu (demografik özellikler), katılımcıların Mardin'de ikamet süresi, hangi mahallede ikamet ettiği (Mardin ile ilgili özellikleri) belirlemek için hazırlanmış sorulara yer verilmiştir. Ayrıca katılımcıların turizm gelişimini destekleme boyutlarını değerlendirebilmek için Eusébio vd. (2018) ile Çelik ve Rasoolimanesh (2021) araştırmalarından uyarlanmış tek boyut ve 5 maddelik ölçeğe yer verilmiştir. Tüm maddelere beşli likert ölçeği ile (1=kesinlikle katılmıyorum; 5=kesinlikle katılıyorum) cevap verilmesi istenmiştir. Anket sonuçlarından elde edilen verilere paket program yardımı ile normallik, t-testi, ANOVA testi, faktör analizi yapılmıştır. *Anket soruları için Şırnak Üniversitesi Etik Kurulu Başkanlığı'ndan 05/07/2022 tarihli 22/99 sayılı karar ile etik yönden uygun olduğu onaylanmıştır.*

3.1. Verilerin Analizi

Hipotez testlerine geçmeden önce verilerin normal dağılım değerlerine bakılmıştır. Turizm gelişimini destekleme değişkeninin çarpıklık (-,529) basıklık (,587) değerlerinin Brown (2006)'un belirttiği değerlere göre normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bu nedenle hipotez testleri için parametrik testler kullanılmıştır. İki gruplu değişkenler için t-testi, 3 ve fazla grubu olan değişkenler için ANOVA analizi yapılmıştır.

Ayrıca özellikle farklılık testlerinde önemli olan etki analizi (Eta Kare-Cohen's d: η^2) yapılarak farklılığın ne kadar büyük olduğuna bakılmıştır. Cohen'in etki büyüklüğü değerleri; <0.2 ise küçük, 0.2-0.5 arasında ise orta, 0.5-0.8 arasında ise büyük, 1'in üzerinde ise çok büyük bir etki büyüklüğünü temsil eder (Can, 2016: 112).

Faktör analizi yapılırken, kümülatif değerlerin 0.30 ve üzerinde, faktör yüklerinin 0.50 ve üzerinde, KMO değerinin en az 0.50 olmasına ve Barlett test sonucunun anlamlı olmasına ve eş kökenlilik ve özdeğerin 1 ve üstü olmasına dikkat edilmiş olup varimax döndürme tekniği (Sekaran, 2003; Çelik vd., 2023) kullanılmıştır. Güvenilirlik için 0.70 ve üzeri güvenilir, 0.80 ve üzerini ise yüksek güvenilir olarak kabul edilmiştir (Büyüköztürk, 2002).

4. BULGULAR

Bu bölümde, ankete katılanlara yönelik tanımlayıcı istatistikler, faktör analizi, t-testi ve ANOVA analizi bulgularına yer verilmiştir.

Araştırmaya katılanların demografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	Frekans	Yüzdelik (%)
Cinsiyet	Erkek	361	69,6
	Kadın	158	30,4
	Toplam	519	100
Yaş	18-28	170	32,8
	29-39	201	38,7
	40-50	90	17,3
	51-61	49	9,4
	62 ve üzeri	8	1,5
	Toplam	518	99,8
Medeni Durum	Evli	281	54,1
	Bekâr	238	45,9
	Toplam	519	100
Eğitim Durumu	Okur Yazar Değilim	9	1,7
	İlköğretim	128	24,6
	Lise	214	41,2
	Üniversite	160	30,8
	Toplam	519	100
Kaç yıldır Mardin'de yaşıyorsunuz?	1-10 yıl	48	9,2
	11-20 yıl	74	14,3
	21-30 yıl	191	36,8
	31-40 yıl	105	20,2
	41-50 yıl	54	10,4
	50 yıl ve üzeri	47	9,1
	Toplam	519	100

Hangi mahallede ikamet ediyorsunuz?	Turizmin yoğun olduğu	266	51,3
	Turizmin az olduğu	246	47,4
	Toplam	512	98,7

Buna göre katılımcıların %69,6'sı erkek, %30,4'ü kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcıların yaş durumlarından 29-39 yaş (%38,7) aralığı en yüksek, 51-61 yaş (%9,4) aralığının ise en düşük yüzdeliği aldığı görülmektedir. Medeni durumları incelendiğinde evli olanlar %54,1'i ve bekâr olanlar ise %45,9'unu oluşturmaktadır. Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında; %1,7'sinin okur-yazar olmadığı, %22,9'nun ilkökul mezunu, %41,2'sinin lise mezunu, %30,8'inin üniversite mezunu ve %3,3'ünün de lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir.

Ankette yer alan katılımcılara ilişkin demografik sorularla birlikte Mardin ile ilgili bazı özelliklere ait sorular da yer almaktadır. Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların Mardin'de kaç yıldır yaşadıkları sorusunun cevapları yedi farklı kategoriye ayrılmıştır. Buna göre; %9,2'si 1-10 yıl, %14,3'ü 11-20 yıl, %36,8'i 21-30 yıl, %20,2'si 31-40 yıl, %10,4'ü 41-50 arasında ve %9'i de 50 yıl ve üzerinde yaşadıkları bilgisine ulaşılmıştır. Mardin'de turizmin yoğun olduğu mahallelerden %51,3 ve turizm az olduğu mahallerden %47,4 ikamet eden katılımcıya ulaşıldığı görülmektedir.

Tablo 2. Turizm Gelişimini Destekleme Boyutuna Yönelik Faktör Analizi Bulguları

Faktörler	İfadeler	Bileşenler
Turizm Gelişimini Destekleme	Mardin'de turizm gelişimini destekliyorum.	,755
	Mardin'de turizm gelişimi için öneride bulunurum.	,618
	Mardin'de turizm planlamasına aktif olarak katılırım.	,846
	Mardin'de turizm projelerinin geliştirilmesine katılırım.	,861
	Mardin'de çok turist görmek istiyorum.	,722

Varimax Rotasyonlu Temel Bileşenler Faktör Analizi. KMO Örneklem Yeterliliği: ,690 Bartlett Küresellik Testi: $p < 0,05$; χ^2 : 1293,072 df: 10 Açıklanan Toplam Varyans: %58,587, Cronbach' Alfa değeri: ,79

Tablo 2 incelendiğinde turizm gelişimini destekleme boyutu ölçeğinin 5 maddesinin tek boyutunun açıkladığı toplam varyans %58,587'dir. Analiz sonuçlarına göre bu tek boyutun varyansın çoğunluğunu açıkladığı görülmektedir. Ayrıca Cronbach Alfa: ,79 değerine bakıldığında ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

4.1. Hipotez Testleri

Tablo 3. Yerel Halkın Turizm Gelişimini Desteklemede Cinsiyete Göre Karşılaştırılması (t-testi)

Turizm Gelişimini Destekleme	Cinsiyet	N	N	Ortalama	Standart Sapma	F	p	η^2
	Erkek	361	4,00	,92	4,779	1,877	0,04	0,19
	Kadın	158	3,82	1,06				

Cinsiyetin turizmi gelişimini destekleme düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan t testi sonrasında kadın ve erkeklerin turizm gelişimini desteklemeye yönelik algılarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p = 0,04 < 0,05$, $F = 4,779$, $t = 1,877$) (Tablo 3). Ancak küçük düzeyde bir etki gücüne sahip olduğu belirlenmiştir. Çıkan bu sonuca göre "**H1: Yerel halkın turizm gelişimini desteklemeye yönelik tutumları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermektedir**" hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 4. Yerel Halkın Turizm Gelişimini Desteklemede Medeni Duruma Göre Karşılaştırılması (t-testi)

Turizm Gelişimini Destekleme	Medeni Durum	N	Ortalama	Standart Sapma	F	t	p	η^2
	Evli	281	3,92	1,015	1,664	-,507	0,61	0,05
	Bekâr	238	3,97	,928				

Medeni durumun turizm gelişimini destekleme düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan t testi sonrasında evli ve bekârların turizm gelişimini desteklemede birbirinden farklı görüşe sahip olmadığı görülmektedir ($p=0,61>0,05$, F: 1,664) (Tablo 4). Ayrıca etki düzeyde çok küçük bir düzeyde tespit edilmiştir ($\eta^2=0,05$). Çıkan bu sonuca göre “**H2: Yerel halkın turizm gelişimini desteklemeye yönelik tutumları medeni durum değişkenine göre farklılık göstermektedir.**” hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 5. Yerel Halkın Turizm Gelişimini Desteklemede İkamet Süresine Göre Karşılaştırılması (ANOVA testi)

Turizm Gelişimini Destekleme	Mardin’de yaşama süresi	N	Ortalama	Standart Sapma	F	p	η^2
	1-5 yıl	23	3,86	,83472	,105	,95	0,000
	6-10 yıl	25	4,00	,82057			
	11-15 yıl	26	4,00	1,2730			
	16 ve üstü	445	3,94	,97326			
	Total	519	3,94	,97545			

Tablo 5’te turizm gelişimini destekleme düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan t testi sonrasında ikamet sürelerinin turizm gelişimini desteklemeye yönelik bakış açısında farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p=0,95>0,05$). Ayrıca etki büyüklüğünün olmadığı görülmüştür ($\eta^2=0,000$). Bu sonuçlara göre “**H3: Yerel halkın turizm gelişimini desteklemeye yönelik tutumları ikamet süresi değişkenine göre farklılık göstermektedir.**” hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 6. Yerel Halkın Turizm Gelişimini Desteklemede Turizm Merkezine Yakınlık Özelliklerine Göre Karşılaştırılması (t-testi)

Turizm Gelişimini Destekleme	Turizm merkezine yakınlık	N	Ortalama	Standart Sapma	F	t	p	η^2
	Turizmin yoğun olduğu yerde ikamet	266	4,04	,964	-,507	2,21	0,02	0,19
	Turizmin az olduğu yerde ikamet	246	3,85	,978				

Turizm merkezine yakınlığın turizm gelişimini destekleme düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan t testi sonrasında turizmin yoğun olduğu yerde ikamet ve turizmin az olduğu yerde ikamet turizm gelişimini desteklemeye yönelik bakış açısında farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p=0,02>0,05$). Ayrıca etki büyüklüğü küçüktür (**d=0,195**). Çıkan bu sonuca göre “**H4: Yerel halkın turizm gelişimini desteklemeye yönelik tutumları turizm merkezine yakınlık değişkenine göre farklılık göstermektedir.**” hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 7. Yerel Halkın Turizm Gelişimini Desteklemede Eğitim Durumu Özelliklerine Göre Karşılaştırılması (ANOVA testi)

	Kategoriler	N	Ortalama	Standart Sapma	F	p	Fark	η^2
Turizm Gelişimini Destekleme	Okuryazar değil + İlköğretim	128	3,77	,99	4,060	,01	Üniversite	0.016
	Lise	214	3,93	,99				
	Üniversite	177	4,09	,91			İlköğretim	
	Total	519	3,94	,97				

Tablo 7'e eğitim durumunun turizm gelişimini destekleme düzeyleri arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p=0,01<0,05$). Ayrıca etki büyüklüğünün ($\eta^2=0,016$) küçük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre "H5: Yerel halkın turizm gelişimini desteklemeye yönelik tutumları eğitim düzeyi değişkenine göre farklılık göstermektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 8. Yerel Halkın Turizm Gelişimini Desteklemede Yaş Özelliklerine Göre Karşılaştırılması (ANOVA testi)

	Kategori	N	Ortalama	Standart Sapma	F	p	η^2
Turizm Gelişimini Destekleme	18-24 yaş	85	4,05	,96	1,453	,215	0,011
	25-31 yaş	208	3,91	,89			
	32-37 yaş	100	3,97	1,14			
	38-44 yaş	59	4,12	,88			
	45 yaş ve üstü	66	3,75	1,02			
	Total	518	3,95	,97			

Tablo 8'de yaşın turizm gelişimini destekleme düzeylerine yönelik bir anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir ($p=0,215>0,05$). Ayrıca etki büyüklüğü de küçük düzeydedir ($\eta^2=0,011$). Çıkan bu sonuca göre "H6: Yerel halkın turizm gelişimini desteklemeye yönelik tutumları yaş değişkenine göre farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada kültür turizmi destinasyonunda yaşayan yerel halkın turizm gelişimini desteklemeye yönelik algılarının demografik değişkenlere göre farklılıkları ortaya konulmuştur. Nicel araştırma yöntemi kapsamında anket yöntemi ile veriler toplanmıştır. Elde edilen verilere yönelik yapılan analizler sonucunda Mardin'de turizmin gelişimini destekleyen yerel halktan kadınların erkeklere göre daha çok destek verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, turizm faaliyetlerinin (bölgeyi canlandıran, kültürel ve sanatsal unsurlar içeren) gerçekleştiği bölgelerde, kadınların bu faaliyetlerden erkeklere kıyasla daha fazla fayda sağlama ihtimalinin yüksek olduğunu göstermektedir (Wang ve Pfister, 2008). Ayrıca, yiyecek hizmeti, hediyelik eşya ya da el sanatları gibi alanlarda aile bütçesine katkı sağlama imkânı sunması, turizmin kadınlar tarafından daha fazla desteklenmesini beklenen bir durum hâline getirmektedir (Nunkoo ve Gursoy, 2012). Bu doğrultuda, karar vericiler ve sektör paydaşları, özellikle erkeklerin desteğini çekebilecek istihdam alanları oluşturmaya yönelik stratejiler geliştirebilirler. Eğitim seviyesi ile ilgili elde edilen sonuçlar, turizm gelişimini destekleme düzeylerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Eğitim seviyesi yüksek olan sakinlerin turizme yönelik algıları, düşük eğitim seviyesine sahip olanlara göre daha olumlu yöndedir (Almeida-García vd., 2016; Haralambopoulos ve Pizam, 1996; Hernandez vd., 1996; Teye vd., 2002). Eğitim seviyesi düşük bireylerin, turizmden doğrudan fayda sağlama veya iş bulma konusunda daha az şanslı oldukları, ayrıca turizmden kaynaklanan sosyo-kültürel değişimlere daha dirençli olup geleneksel yaşam tarzlarını sürdürmeye daha eğilimli oldukları için, bu durum turizm algılarının olumsuz olmasına yol açabilir (Almeida-García vd.,

2016). Bu bağlamda, eğitim seviyesi düşük yerli halka yönelik turizm farkındalık eğitimleri düzenlenmesi, bu kişilerin turizme daha sıcak bakmalarını sağlayabilir. Üniversiteler, bu süreçte öncülük edebilir. Araştırmanın diğer önemli sonucu turizmin yoğun olduğu yerde ikamet edenlerin turizme bakış açısının daha olumlu olmasıdır. Nitekim sosyal değişim teorisi (1992) bunu öngörmektedir, yerel halkın turizmin yoğun olduğu yerde yaşaması turizmden elde ettiği faydayı arttırarak turizme daha olumlu bakmasını sağlayabilir. Andereck ve Vogt (2000) de çalışmasında turizmin yaşam kalitesine yaptığı katkı müspetinde halkın desteğinin de arttığını belirtmiştir. Dolaylı olarak halkın turizmden fayda sağlaması yaşam kalitesine de olumlu yansıtacağından çıkan sonuç desteklenir niteliktedir. Ancak çıkan sonuç Doxey'in irridex modeline kısmen ters düşmektedir. Turizmin yoğun olduğu yerde Doxey'e göre yerel halkın düşmanca bir tavır takınması gerekirken, bu araştırmada çıkan sonuç yerel halkın daha çok desteklediğidir. Tabi tam bir karşıt durumun çıktığını söyleyebilmek için daha detaylı araştırma yapmak gerekmektedir.

Bu araştırma sonuçlarında medeni durumun, ikamet süresinin ve yaş değişkenlerinin turizm gelişimini destekleme tutumları üzerinde farklılık göstermediği görülmektedir. Analiz sonuçları medeni durumun Kuvan ve Akan (2005) ve Long ve Kayat (2011) yaptıkları araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstererek turizm gelişimini desteklemede anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir. Mardin'in küçük bir yerleşim yeri olması ve evli ya da bekârların benzer sosyal çevrelerde yaşamaları, aynı turizm etkilerine maruz kalmaları nedeniyle, turizmi destekleme algılarının paralel olması muhtemeldir. Ayrıca, ikamet süresinin turizmi destekleme algıları üzerinde etkili olmadığı gözlemlenmiştir; bu sonuç, Allen vd. (1993) çalışmalarına benzerlik göstermektedir. Bunun nedeni, bölgedeki sakinlerin turizmden beklentilerinin, ekonomik fayda ya da turizmin topluma katkısı gibi daha belirleyici faktörler olması olabilir. Yaş faktörüne gelince, Kuvan ve Akan (2005) araştırmalarıyla tutarlı olarak, yaştan turizmi destekleme algıları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun nedeni, her yaş grubundan bireylerin turizmi benzer şekilde değerlendirebilmeleridir. Özellikle ekonomik katkılar, sosyal hareketlilik ve çevresel etkiler gibi temel unsurlar, yaş farkı gözetmeksizin herkes için önemli olabilir. Medeni durum, ikamet süresi ve yaş gibi değişkenler turizmi destekleme konusunda anlamlı bir farklılık yaratmasa da, tüm toplumsal kesimlere yönelik farkındalık eğitimleri verilerek, turizmin daha güçlü bir destek bulması sağlanabilir.

Turizm merkezine yakınlığın, turizmi destekleme üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, Jurowski ve Gursoy'un (2004) araştırma sonuçlarıyla uyumludur. Buna göre, bölgeye yakın yaşayan bireyler, turistlerle etkileşime girerek turizme karşı daha olumlu bir bakış açısı geliştirir ve turizmin gelişimini desteklerler (Jurowski ve Gursoy, 2004). Ayrıca, turizm sayesinde gelişen hizmetler, ekonomik kazançlar ve altyapı gibi unsurlar, yerel halk tarafından doğrudan hissedildiği için, bu bireyler turizmin gelişimini destekleyebilirler (Gursoy vd., 2002; Woosnam ve Aleshinloye, 2018).

Çalışmanın ortaya çıkardığı sonuçlara bakıldığında özel ve kamu sektöründeki karar vericilerin planlama yaparken ve uzun dönemli politika hazırlarken toplumun özelliklerini dikkate almaları gerektiği ortaya çıkmıştır. Her sektörün her toplumda aynı karşılığı bulması beklenemez. Özellikle toplumu yakından ilgilendiren turizm sektörü düşünüldüğünde ciddi araştırmalar yapıp ondan sonra turizm sektörü ile ilgili kararların verilmesi gerekmektedir. Tabi bunu yaparken turizm alanının taşıma kapasitesine, sürdürülebilirliğe, halkın taleplerine, doğa ve çevreye olan etkisine hassasiyet göstererek yapılması elzemdir.

Çalışmanın sadece Mardin merkezde yapılması ve yalnızca nicel araştırma yöntemine dayandırılması, bu çalışmanın sınırlılıkları arasında yer almaktadır. Gelecek araştırmalarda, benzer çalışmaların Mardin'in diğer ilçelerinde ve demografik özelliklerin yanı sıra kişilik özellikleri dikkate alınarak yapılması, araştırma sonuçlarına zenginlik katacaktır. Ayrıca, karma araştırma yöntemleri kullanılarak daha detaylı bilgilere ulaşılabilir. Bu çalışmada, nicel yöntemle bireylerin algılarına dair sonuçlar elde edilebilmişken, bu algıların nedenleri hakkında bilgi edinilememiştir (Sharpley, 2014). Bu sebeple, gelecekte yapılacak araştırmalarda nitel yöntemler kullanılarak elde edilen sonuçlar daha da güçlendirilebilir (Deery vd., 2012).

Kaynakça

- Abdollahzadeh, G., ve Sharifzadeh, A. (2014). Rural Residents' Perceptions Toward Tourism Development: A Study from Iran. *International Journal of Tourism Research, Int. J. Tourism Res*, 16, 126-136.
- Almeida-García, F., Peláez-Fernández, M. Á., Balbuena-Vázquez, A., ve Cortés-Macias, R. (2016). Residents' perceptions of tourism development in Benalmádena (Spain). *Tourism Management*, 54, 259-274. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2015.11.007>
- Andereck, K. L., ve Nyaupane, G. P. (2010). Exploring the nature of tourism and quality of life perceptions among residents. *Journal of Travel Research*, 50(3), 248-260.
- Andereck, K. L., ve Vogt, C. A. (2000). The relationship between residents' attitudes toward tourism and tourism development options. *Journal of Travel Research*, 39(1), 27-36.
- Ataman, D., ve Özer, Ö. (2020). Mardin yerel halkının turizm algısının turizmi destekleme niyeti üzerindeki etkisi. *Journal of Hospitality and Tourism Issues*, 2(2), 203-215.
- Bagri, S. C., ve Kala, D. (2016). Residents' attitudes toward tourism development and impacts in Koti-Kanasar, Indroli, Pattayur Tourism Circuit of Uttarakhand State, India. *PASOS Revista de Turismo y Patrimonio Cultural*, 14(1).
- Brown, T. A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research*. Guilford Press.
- Büyüköztürk, S. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32, 14.
- Can, A. (2016). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Pegem Atıf İndeksi.
- Choi, H. C., ve Murray, I. (2010). Resident attitudes toward sustainable community tourism. *Journal of Sustainable Tourism*, 18(4), 575-594.
- Cizrelioğulları, M. N. (2025). Community displacement challenges in educational tourism. *Anatolia*, 36(1), 1-14.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2. Baskı). Lawrence Erlbaum Associates.
- Çelik, S., ve Rasoolimanesh, S. M. (2021). Residents' attitudes towards tourism, cost-benefit attitudes, and support for tourism: A Pre-Development perspective. *Tourism Planning ve Development*, 1-19.
- Çelik, S., Yıldız, N., ve Altuğ, A. (2023). Kültürel değerlere yönelik farkındalık demografik değişkenlere göre değişir mi? Cizre/Şırnak'ta bir araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 20(1), 6-23.
- Deery, M., Jago, L., ve Fredline, L. (2012). Rethinking social impacts of tourism research: A new research agenda. *Tourism Management*, 33(1), 64-73.
- Demir, A. (2022). Kişiliğin Turizm Gelişimini Destekleme Üzerindeki Etkisinde Duygusal Dayanışmanın Aracılık Rolü: Mardin'de Bir Araştırma [Yüksek Lisans]. Şırnak Üniversitesi.
- Doxey, G. V. (1975). A Causation Theory of Visitor-Resident Irritants, *Methodology and Research Inferences*". in Conference Proceedings: Sixth Annual Conference of Travel, San Diego.
- Easterling, D. S. (2004). The Residents' Perspective in Tourism Research: A Review and Synthesis. *Journal of Travel ve Tourism Marketing*, 17(4), 45-62.
- Erul, E., ve Uslu, A. (2022). Yerel Halkın Turizm Gelişmelerini Destekleme Niyeti: Manavgat Örneği. *Journal Of Tourism And Gastronomy Studies*, 10, 610-626.
- Erul, E., ve Woosnam, K. M. (2021). Explaining Residents' Behavioral Support for Tourism through Two Theoretical Frameworks. *Journal of Travel Research*.
- Eusébio, C., Vieira, A. L., ve Lima, S. (2018). Place attachment, host-tourist interactions, and residents' attitudes towards tourism development: The case of Boa Vista Island in Cape Verde. *Journal of Sustainable Tourism*, 26(6), 890-909. <https://doi.org/10.1080/09669582.2018.1425695>
- Faulkner, B., ve Tideswell, C. (1997). A framework for monitoring community impacts of tourism. *Journal of Sustainable Tourism*, 5(1), 3-28. <https://doi.org/10.1080/09669589708667273>

- Gursoy, D., Jurowski, C., ve Uysal, M. (2002). Resident attitudes. *Annals of Tourism Research*, 29(1), 79-105. [https://doi.org/10.1016/S0160-7383\(01\)00028-7](https://doi.org/10.1016/S0160-7383(01)00028-7)
- Haley, A. J., Snaith, T., ve Miller, G. (2005). The Social Impacts Of Tourism A Case Study Of Bath, Uk. *Annals of Tourism Research*, 32, 347-668.
- Haralambopoulos, N., ve Pizam, A. (1996). Perceived impacts of tourism. *Annals of Tourism Research*, 23(3), 503-526. [https://doi.org/10.1016/0160-7383\(95\)00075-5](https://doi.org/10.1016/0160-7383(95)00075-5)
- Hernandez, S. A., Cohen, J., ve Garcia, H. L. (1996). Residents' attitudes towards an instant resort enclave. *Annals of Tourism Research*, 23(4), 755-779. [https://doi.org/10.1016/0160-7383\(95\)00114-X](https://doi.org/10.1016/0160-7383(95)00114-X)
<https://data.tuik.gov.tr/Search/Search?text=n%C3%BCfusvedil=1>
- Jani, D. (2018). Residents' Perception Of Tourism Impacts And Involvement: A Cluster Analysis Of Kılmanjaro Residents, Tanzania. *Business Management Review*, 20(2).
- Jurowski, C., ve Gursoy, D. (2004). Distance effects on residents' attitudes toward tourism. *Annals of Tourism Research*, 31(2), 296-312. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2003.12.005>
- Karakaş, A., ve Şengün, H. İ. (2017). Yerel halkın turizm faaliyetlerine yönelik tutumları. *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 8(15), 21.
- Kodaş, D., Öztürk, E., ve Deniz, S. (2021). Turizmin etkilerine yönelik yerel halkın algıları, turizm gelişim desteği ve yaşam tatmini ilişkisi: Mardin odaklı bir araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 2613-2629.
- Kuvan, Y., ve Akan, P. (2005). Residents' attitudes toward general and forest-related impacts of tourism: The case of Belek, Antalya. *Tourism Management*, 26(5), 691-706.
- Látková, P., ve Vogt, A. (2011). Residents' attitudes toward existing and future tourism development in rural communities. *Journal of Travel Research*, 51(1), 50-67.
- Liu, X. (Rose), ve Li, J. (Justin). (2018). Host perceptions of tourism impact and stage of destination development in a developing country. *Sustainability*, 10(7), 1-15.
- Long, P. H., ve Kayat, K. (2011). Residents' perceptions of tourism impact and their support for tourism development: The case study of Cuc Phuong National Park, Ninh Binh province, Vietnam. *European Journal of Tourism Research*, 4(2), 123-146.
- Man Cheng, E. N., So, S. I. (Amy), ve Nang Fong, L. H. (2022). Place perception and support for sustainable tourism development: The mediating role of place attachment and moderating role of length of residency. *Tourism Planning ve Development*, 19(4), 279-295.
- Martínez-García, E., Raya, J. M., ve Majo, J. (2017). Differences in residents' attitudes towards tourism among mass tourism destinations. *International Journal of Tourism Research*, 19(5), 535-545.
- McGehee, N. G., ve Andereck, K. (2004). Factors predicting rural residents' support of tourism. *Journal of Travel Studies*, 43(2), 131-140.
- Mensah, C. (2012). Residents' perception of socio-economic impacts of tourism in Tafi Atome, Ghana. *Asian Social Science*, 8(15), 274-287.
- Miller, G., Rathouse, K., Scarles, C., Holmes, K., ve Tribe, J. (2010). Public understanding of sustainable tourism. *Annals of Tourism Research*, 37(3), 627-645.
- Miyakuni, K. (2012). *Residents' attitudes toward tourism, focusing on ecocentric attitudes and perceptions of economic costs: The case of Iriomote Island, Japan* [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Michigan State University.
- Moraru, A.-D., Duhnea, C., Barbulescu, A., Juganaru, M., ve Juganaru, I.-D. (2021). Residents' Attitude toward tourism—do the benefits outweigh the downsides? the case of Constanta, Romania. *Sustainability*, 13, 882.
- Nunkoo, R., ve Gursoy, D. (2012). Residents' support for tourism an identity perspective. *Annals of Tourism Research*, 39(1).
- Ramkissoon, H., ve Nunkoo, R. (2011). City image and perceived tourism impact: Evidence from Port Louis, Mauritius. *International Journal of Hospitality ve Tourism Administration*, 12, 123-143.

- Rasoolimanesh, S. M., Jaafar, M., ve Ramayah, T. (2015). A revised framework of social exchange theory to investigate the factors influencing residents' perceptions. *Tourism Management Perspectives*, 16, 335-345.
- Sekaran, U. (2003). *Research methods for business*. John Wiley ve Sons.
- Sharma, B., ve Gursoy, D. (2015). An examination of changes in residents' perceptions of tourism impacts over time: The impact of residents' socio-demographic characteristics. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 20(12), 1332-1352
- Sharpley, R. (2014). Host perceptions of tourism: A review of the research. *Tourism Management*, 42, 37-49.
- Sinclair-Maragh, G. (2017). Demographic analysis of residents' support for tourism development in Jamaica. *Journal of Destination Marketing ve Management*, 6(1), 5-12.
- Sutton, W. A. (1967). Travel and understanding: Notes on the social structure of touring. *International journal of comparative sociology*, 8, 218.
- Şenel, E., ve Kılıç, İ. (2023). Yerel halk turizmin gelişimini neden destekler? Uyarıcı-süreç-tepki teorisi*. *Turizm Akademik Dergisi*, 10(2), 251-264.
- Teye, V., Sirakaya, E., ve F. Sönmez, S. (2002). Residents' attitudes toward tourism development. *Annals of Tourism Research*, 29(3), 668-688. [https://doi.org/10.1016/S0160-7383\(01\)00074-3](https://doi.org/10.1016/S0160-7383(01)00074-3)
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2021). TÜİK - Veri Portalı. Erişim tarihi: Nisan 19,2022,
- Türkmen, F., ve Dönmez, Y. (2015). Korunan alanların turizme açılmasına ilişkin yerel halkın görüşleri (Yenice Örneği). *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 189-204.
- Wang, S., Bickle, M., ve Harrill, R. (2010). Residents' attitudes toward tourism development in Shandong, China. *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*, 4(4), 327-339.
- Wang, Y. (Alex), ve Pfister, R. E. (2008). Residents' attitudes toward tourism and perceived personal benefits in a rural community. *Journal of Travel Research*, 47(1), 84-93.
- Weaver, D. B., ve Lawton, L. J. (2001). Resident perceptions in the urban-rural fringe. *Annals of Tourism Research*, 28(2), 439-458.
- Woosnam, K. M., ve Aleshinloye, K. D. (2018). Residents' Emotional Solidarity with Tourists: Explaining Perceived Impacts of a Cultural Heritage Festival. *Journal of Hospitality ve Tourism Research*, 42(4), 587-605. <https://doi.org/10.1177/1096348015584440>
- Xu, S., Barbieri, C., Anderson, D., ve Leung, Y.-F. (2016). Residents' perceptions of wine tourism development. *Tourism Management*, 55, 276-286.
- Yazıcıoğlu, Y., ve Erdoğan, S. (2014). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri* (4.baskı). Detay Yayıncılık.